

NAJK-studiegroep Dynamisch Beweiden Noord

'Houd koe tevreden en te vreten'

Een van de leukste aspecten voor een melkveehouder in de zomer is: met een graslandmeter de grasproductie meten en beoordelen wanneer het volgende perceel moet worden begraasd, gemaaid of bemest. De jonge melkveehouders verenigd in de NAJK-studiegroep Dynamisch Beweiden Noord bezocht de weilanden van Peter den Hertog in Vegelinsoord (Fr.).

Weidegang is voor het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt (NAJK) altijd een belangrijk onderwerp geweest. Het is actief binnen de stichting Weidegang, maar participeert ook in het project Dynamisch Beweiden. Dit project moet leiden tot innovaties voor weidegang en het terugbrengen van het vakmanschap van beweiden bij jonge melkveehouders. De eerste stap van het project is om de weidegang op de bedrijven van de deelnemende jonge melkveehouders te evalueren. Ook worden de verschillen tussen deze bedrijven onderzocht en bekeken. Vanuit deze evaluatie worden

innovaties en nieuwe ideeën naar voren gebracht die uiteindelijk geïmplementeerd worden op de bedrijven. Aan de hand van de resultaten zal worden bepaald wat de interessantste en bruikbaarste tools zijn voor alle jonge melkveehouders. Het project wordt ondersteund door het Veenweide Innovatie Centrum, PPP-Agro Advies en Wageningen UR Livestock Research.

Stripweiden

De studiegroep Dynamisch Beweiden Noord is vandaag bij elkaar gekomen bij

Peter den Hertog om de beweiding op het melkveebedrijf van zijn ouders in Vegelinsoord (Fr.) te evalueren. Peter werkt nu nog parttime als melker bij een andere boer, maar zal volgend jaar in de maatschap stappen. De groep wordt geleid door Geraldine Haverkamp, oorspronkelijk afkomstig uit Lochem (Gld.), waar haar ouders een melkveebedrijf hebben met robot en dag- en nachtbeweiden. Het bedrijf van maatschap Den Hertog bestaat uit 100 melkkoeien en 70 stuks jongvee, waarvan 50 op een andere locatie staan. In

totaal heeft het bedrijf 60 hectare grasland op veengrond, waarvan 15 hectare aan de boerderij ligt.

„We zijn 19 april begonnen met beweiden”, vertelt Peter, die zichzelf goed heeft voorbereid op het bezoek van zijn studiegroepsgenoten. Op een white board heeft hij een plattegrond van de percelen getekend met daarin de maai- en beweidingsdata. Het bedrijf doet aan stripweiden. „We hebben ze eerst op 5 hectare laten grazen, maar die hebben we een keer door midden gedeeld in ongeveer 2 hectare. De koeien hebben hier twee dagen op gelopen, daarna konden ze de andere helft begrazen. Ze liepen van half negen tot vijf uur buiten. Op die manier hebben we 20 hectare bij de boerderij beweide. De rest hebben we gemaaid.”

Grasmeteren

De groep gaat naar buiten om de percelen van Den Hertog te bekijken. De contouren van stripweiden zijn duidelijk zichtbaar. Lichtgroene stroken van pas beweide of gemaaide stukken met daarnaast stroken die donkerder van kleur zijn. Geraldine heeft een graslandmeter bij zich en laat de anderen zien hoe die werkt. Peter reageert: „We hebben de graslandmeter veertien dagen geleden voor de laatste keer op dit perceel gebruikt, nadat het drie keer beweide was. We hebben toen 750 VEM gemeten.”

„Wie houdt dat bij jullie bij?” vraagt Jan Jellema. Hij heeft in Loënga (Fr.) een bedrijf met 70 melkkoeien en 40 hectare. Hij beweide zijn koeien dag en nacht. „Ik doe dit elke week voor elk perceel. Ik heb daarnaast veel bijgehouden op de graslandgebruikskalender en het aantal centimeters van het gras telkens opgeschreven.” Ook Jan van der Zijl probeert zijn gras wekelijks te meten. „Soms is dat wel eens minder, maar we meten regelmatig.” Geraldine voegt er aan toe: „Meten is weten. Als je weet wat ze vreten in de stal en je weet wat er aan gras op een perceel staat, dan weet je hoeveel een koe vreet.”

De percelen zijn mooi glad afgevreten. De studiegroep is echter tevreden over de kwaliteit van het gras en hoe er beweide wordt, maar hier en daar zie je toch de stukken bruin gras. Het gebrek aan regen is op het perceel te zien. Peter: „Door de droge weersomstandigheden van de laatste tijd en het late, natte voorjaar liepen we klem met beweiden. Het jongvee hebben we door een grastekort nog niet naar buiten gedaan. Maar we zijn nu weer blij met de regen.” Het bedrijf van Peter is niet de enige die hier last van heeft. Anderen geven aan ook last van het droge weer te hebben.

Voorraadprobleem

Overigens loopt het bedrijf van Peters ouders ook tegen een grasvoorraadprobleem aan. Vorig jaar was de schade van ganzen zo groot met lage opbrengsten als gevolg, dat ze een gedeelte van het ingekuilde gras al moesten gebruiken, waardoor ze nu minder voorraad hebben. Lastig als dit jaar het weer tegen zit en je tegenvallende hergroei hebt en je ook gras apart moet houden voor het jongvee dat nog niet buiten loopt.

„Zitten jullie ook krap in het gras?” vraagt Geraldine aan de anderen. Sommige studiegroepsleden hebben het jongvee vanwege de krapte ook nog op stal staan, maar ze hopen met wat meer regen dat ze deze binnenkort wel naar buiten kunnen doen. „Bij ons gaat het tot nu toe nog redelijk goed”, antwoordt Lennart Hoeke, die in Wolsum (Fr.) een melkveebedrijf heeft met 75 melkkoeien en 42 hectare. We werken met standweiden en omweiden. We gebruiken al jaren hetzelfde systeem. Drie percelen met totaal 7,5 hectare om 75 koeien te beweiden. Na de koffie gaan de koeien om 10 uur naar buiten. Ze vreten weinig op stal.” Jan van der Zijl, die in Vegelinsoord een melkveebedrijf met 150 melkkoeien en 100 hectare heeft, oppert of het niet beter is om gewoon alle percelen om te weiden. Lennart: „Het kost misschien gras, maar dit is systeem is gemakkelijker wat betreft arbeid en het is rustiger voor de koeien.”

Bij Kor van der Velde uit Niekerk (Gr.) hebben ze ook nog geen krapte in het grasaanbod. Hij heeft een bedrijf met 100 melkkoeien en 70 hectare. „We hadden voor 100 melkkoeien 15 blokken van 2 hectare beschikbaar. Maar de hergroei valt dit jaar inderdaad tegen, daarom hebben we 2 hectare, dat bestemd was om te maaien, beschikbaar gesteld voor beweiden.” Koen Matthijssen, die in Rutten (Fl.) 50 melkkoeien met 48 hectare heeft, reageert: „Wij hebben de eerste snede wat minder bemest dan de bedrijven om ons heen. Dat is achteraf gezien een goede zet geweest, omdat nu de hergroei goed op gang komt.”

Optimaal benutten

De rondgang op de verschillende bedrijven moet de jonge melkveehouders helpen en leren om onder alle omstandigheden optimaal te beweiden en dat vraagt om dynamiek, bewustwording en flexibiliteit. Wanneer kun je spreken van een goed weidemanagement? „Goed weidemanagement is toch vooral de koe tevreden en te vreten houden”, zegt Peter. Geraldine vindt dat de koeien het werk moeten kunnen doen. „We moeten als boer zo weinig mogelijk doen om de koeien aan het grazen te houden. Koeien zijn uitstekend in staat om het weidemanagement zelf te managen en het is opvallend dat op zondag de koeien het vaak beter doen, omdat er minder gestuurd wordt.”

„Goed beweiden is voor mij dat ik met beweiden dezelfde opbrengsten kan behalen als met maaien”, zegt Jan Jellema. Lennart wil zo weinig mogelijk werk en zoveel mogelijk economie. „Je moet dus uit het gras halen wat er in zit.” Kor: „Proberen zoveel mogelijk melk te produceren met zoveel mogelijk vers gras en zo weinig mogelijk brokken. Als ik dat kan bereiken, is het weidemanagement geslaagd.” „Land, gras en koe zo optimaal mogelijk te benutten”, zegt Koen. „En dat hopen wij te bereiken door rantsoen beweiden.” Jan van der Zijl wil met beweiden geld verdienen. „Weidemanagement moet mij dus geld opleveren met minder werk en lage bewerkingskosten. Daarnaast moet een koe vrolijk naar het land gaan en niet met een hongerige kop aan het draad staan.” ■

Copyright foto

Coen Matthijssen:

„Land, gras en koe zo optimaal mogelijk benutten.”

Geraldine Haverkamp:

„Koeien zijn zelf in staat om het weidemanagement te managen.”

Jan Jellema:

„Ik meet elke week met de graslandmeter de hoeveelheid gras op elk perceel.”

Jan van der Zijl:

„De koe moet niet met een hongerige kop aan het draad staan.”

Copyright foto

Kor van der Velde:

„Zoveel mogelijk melk produceren met zoveel mogelijk vers gras en zo weinig mogelijk brokken.”

Lennart Hoeke:

„Standweiden en omweiden kost gras, maar geeft minder arbeid en is rustiger voor de koeien.”

Peter den Hertog:

„Het jongvee hebben we door een grastekort nog niet naar buiten gedaan.”